

Ժամանական տողը.
Առաջին . Երեսը 5

ՖՈԴԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեց-
արքի եւ Նարար օրերն : — Տարեկան բաժանուրագրութեան
գինն է 100 դուրու արծար , — Վեցամսեայն 50 . — Գալա-
ռաց համար 415 դր : Վեցամսեայ 60

Gérant responsable
A. SAKAIAN

Ար եւ է համակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Ս. Արքօնաւու և Տիուեն Անօն Սամանան .
Կ. Պոլս , Պատր Ալի հաստէսի թիւ 20
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնն է չեն տրամիր:

Թիւ 99 Ա. ՏԱՐԻ

Գիւ 40 ՓԱՐՈ.

1887 ԴԵԿԵՄԲՐԻ 2 ԶՈՐԵԲՇՈԲԹԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

Նորին Կայսերական Վեհափառու-
թեան հովանաւորութեան ներքեւ ի նը-
պաստ հրկիզելոց մասնաժողովոյ կողմէ
առաջ 250 սոկոյ տոմսեր զըր-
կուած էր ի Պատրիարքարան . անց-
եալ հինգշաբթի օրն յիշեալ տոմսերէ
մինչեւ ցարդ գանձուած 100 սոկի ,
Պատրիարքարանի գործակատար Մեծ .
Արքահամ էֆէնտի Ֆրէնկեանի ձե-
ռամք Պալատն զրկուեր է որ անձամք
Բարձր Դաղի Օսման բաշայի յանձ-
ներ է :

Կիլիկիոյ Ամեն . Ս. Կաթողիկոսը
գիր մուղղելով առ Ամեն . Ս. Պատ-
րիարք Հայրն , գանգատած է Հայէպի
առաջնորդական տեղապահ Տէրուն-
եան Օրժ . Մարդարական վարդապետի
դէմ , Ս. Կաթողիկոսն այդ գործ կը
յայտարարէ թէ պատրաստ է ընդու-
նիլ իւր և Հոգելոյս ներսէս Պատրիար-
քի միջև ստորագրուած և Ազդ . Կեդր .
Վարչութեան կողմէ վաւերացեալ կար-
դագրութիւնն և թէ այսուհետեւ պի-
տի կատարէ նոյնին գործադրութիւնը :

Ազդ . Պատրիարքարանէն հեռագ-
րուեցաւ Ն. Ամենապատութեան թէ
ըստ որում կընդունի այդ կարգա-

դրութիւնն , իւր նախագահութեամբ
ընդհանուր ժողովը գումարէ և ձեռ-
նարկէ առաջնորդի ընտրութեան , որով
կերջ տուած կը լինի Տ. Մաղաքիա
վարդապետի տեղապահութեան :

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ
կարգի Մէծիտիէ պատուանշան չնոր-
դէլ Օսմ. կայս . Պանքայի առաջնակարգ
պաշտօնեաներէն Մեծ . Սարդիս է-
ֆէնտի Թօփհանէլեանի .

Սարդիս էֆէնտի Թօփհանէլեան
Օսմ. կայս . Պանքայի ամենէն վաղեմի
պաշտօնեայն է այդ գրամատան հաս-
տատութենէն ի վեր իւր բարւոք և
հաւատարիմ ծառայութիւններով իիո-
վին արժանացած կայսերական այս
գնահատման զոր գոհութեամբ կը հր-
ատարակենք :

Երրորդ կարգի Մէծիտիէ վիէն-
նայի Միսիթարեան միաբանութենէն
Ծաղիկեան Հ. Մերոպ վարդապետի ,
Ա. Մանայի ու Կեսարիոյ Հայ Գաթողի-
կաց առաջնորդ Արուանեան Կարա-
պետ ու Էմմանուէլեան Պօղոս Գերա-
պայծառներու , Վանայ ու Բաղեշի
Հայ Գաթողիկաց առաջնորդ Յովհան-
նէսեան Յովհաննէս Գերապայծառի ,
Տիգրանակերտի Հայ Գաթողիկաց ե-
րեւելիներէն Յովհաննէս էֆէնտիի և Ա-

տանայի նոյն հասարակութեան երե-
ւելիներէն իտարէի ժողովյ անդամ
Յովհաննէփ էֆէնտիի :

Հայ Գաթողիկ ազգայնոց Պատրի-
արքական Փօլսանորդ Գեր . Կղեմէս Մ.
վարդապետ իւր ծերութեան պատճա-
ռաւ . հանգստի պէտք ունենալուն ,
յիշեալ պաշտօնը Գեր . Սահակ Մ. Վար-
դապետ ծիզմէնեանի յանձնուէր է :

Հայ Գաթողիկ ազգայնոց Պատրի-
արքարանի ատենադպիր Գեր . Սահակ
Մ. Վարդապետ Հաճեանի չորրորդ
կարգի Օսմաննիէ պատուանշան , նոյն-
պէս Կաթողիկոսական քարտուղար
Արժ . Աճէմեան Ներսէս վարդապետին
չորրորդ կարգի Օսմաննիէ պատուա-
նշան չնորհւոեցաւ : Այս առթիւ-
մեր չնորհաւորութիւննը կը մատուցա-
նենք յիշեալ Արժանապտիւ հարց :

Վէնէտիկի Միսիթարեան Միարա-
նութեան Արքայ Հայր Գերապատիւ
կիւրեղեան իգնատիոս Արքեպիսկո-
պոսին վերջին ուղեւորութեան նկատ-
մամբ ծէրիտէի Շարդիյէ հետեւալ
տեղեկութիւններն հրատարակած է :

Վէնէտիկի Միսիթարեան Միարա-
նութիւնը Արքահայրը կիւրեղեան մազ-
իգնատիոս արքեպիսկոպոսը Պաթում

վէ Դարստենիկ սէվահիլինտէ վուգու պուլան սէյահաթը հագգընտա պէր վէճը աթի պազը թափոկալթ ախղ իթմիշիլ տիր : Շէյլէ քի, բուհանիկ մումակիլէյն ծէրսատէթաէն թրապիզուա միւվասէլէթինտէ, քէմալը շէվդ ու մէսէրրէթէ գապուլ օլնմը, վէ Միթարեան մէքթէպինի կէօգտէն կէշիրիպ, վանքըն օրաճա իշէրինի տէ թէսլիեէ իտէրէք, պիր այ թրապիզուա գալտըքտան սօնրա Պաթումա վէ օրատան տա Գարտուր բազարնա կէչմիշ, վէ Եհալիի մահալինէ թարաֆընտան Քէֆէ յէ գատար թէշեի օլունուպ, Քէֆէտէ քէմալը իլթիֆաթ վէ իհթիրամլա գապուլ օլընմը վէ Խաչերեսեան էֆէնտինին խանէսինէ էնիպ, կէրէք էֆ.ի մումակիշ.յն վէ կէրէք զէվաթը սախրէ թարաֆընտան Աբբահայրա իքրամէն միւքէմէլ զիեափէթէք վէրիլմիշ տիր:

Պու զիյափէթէրին նիհայէթի օլմագ իւզրէ, ճէսիմ վէ մունթազամ պիր սալօնտա պիլճիւմէ միւթէպէրանը միլէթ թարաֆընտան միւթինահրտէն այրընա սօն վէ միւքէմէլպիր զիեափէթ տահա քէշիտէ օլընըպ, բուհանիկ մումակիլէյնէ ասարը թէվէճհիւհքեարիի ֆէվգէլատէ ըզհար օլընմը տըր :

Թազ. Խգնատիոս արքեպիսկոպու Քէֆէտէ 8 կիւն գալտըքտան սօզրա, Խաչերեսեան էֆէնտինին իսթիճար իթտիկի պիրինճի օլընըպ պիր տէմիր եօլ վակօնընա րաքիպէն Սիմփէրօրոյա կէչմիշ, վէ օրատա եինէ Խաչերեսեան էֆ.նին մէսարիփիլէ մունթազամ պիր օթէլտէ թամամ իտուպ 3 սահաթ գատար իսթիրահաթ իթտիքտէն սօնրա վարօրլա Սէվաստոմուա կիթմիշ տիր :

Մումակիլէյն Աբբահայր՝ Սէվաստորօտա Գուտտասը Շէրիփ թագտիս իտուպ վազ վէրմիշ, վէ հէր մէսափիր գալտըքը միւթէպէրան խանէսինտէ քէնտույէ իքրամէն ֆամիլեան միւքէմէլ գօնսէրլէք վէրիլմիշ վէ Բուհանակիլէքի թէրէննիւմ օլունմուշ տըր :

Կիւրեղեան Խգնատիոս արքեպիսկոպոս շիմտի Գատըքէօ Մխիթարեան մէքթէպինտէ պուլընըպ, պու կիւն Պէյողը Մխիթարեան մէքթէպինէ էնէրէք պիր իքի կիւն օրատա իթամէթ

իտէճէք, վէ չարշէնպիհ կիւնիւ վէնետիկէ միւթէվէճէնտէն շէհրիմիղտէն հարէքէթ էլէշէճէք տիր :

Պուհանիի մումակիլէյնին էսնաի սէյահաթընտա քէնտի փոքրաւոր Գագիթանձեան չ Պօղոս վարդապետ իլէ թրապիզոնտան եէկինի կիւրեղեան Յովսէփ էֆ. րէֆագաթ իթմիշէք տիր: (Ճէրիաէի-Յարդիէ)

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Այս օրեւս Մելքիսեդեկեան խըմբակը, ծնծղայ ի ձեռուին կը կայթէ Ազգին այժմու տխուր վիճակին վրայ. . բան մը չունինք ըսելու, Հայ կայ, Հայ ալ կայ . միայն սա կայ որ ատոնք կարծեն թէ ընդհանուր Հայոց ազգին դէմ յաղթանակ տարին և կը հրճուին խեղճերն չեն գիտեր թէ Հայոց ազգը կարդ մը ճնճոցներու խողալիկը չէ և չի կրնար ըլլալ, օրինակը Հեռուն չը բնոտենք ահաւասիկ Վանայ Պօղոսն և կիլիկիոյ կաթ. ինդիրն և այլ բազումք՝ որ միառմի թուելն աւելորդ է : Շարաթ օրուան Արևելքի ազգային տեսութեան մէջ Պատուարժան յօդուածագիրն ի մէջ այլոց ըսած էր թէ ժիզմիրի առաջնորդն առիթ մը ևս գտած, կամ առիթ մը ևս ստեղծած էր կեդրոնական վարչութեան դէմ ըմբոստանալու, և նոյն իսկ ազգայնոց խիղճը վրդովելու և եկեղեցին և իւր աւանդութիւններ ծաղու նիւթ ընելու ծանրադոյն պատահականութիւնք բաւական չեղաւզն. Գերապատուութիւն կասեցնելու այս զառիվայրի վրայ, որոյ ծայրը Ասուած միայն գիտէ թէ ուր կրնայ հանգիլ : Միթէ Մելքիսեդէկի հոգն է ազգ և եկեղեցի, վերջին աստիճան փառասէր՝ ատոր համար ամենածախ մէկը, միթէ կասիին ինչ է կրնայ գիտնալ—վերջը . . վերջը ինքնին պիտի ջախջախի . ի գարուց հազարներով օրինակներն ունինք :

Հնդետասնօրեայ Հայրենիքի մէջ երեցաւ մի թիլի որ ըստ իւր ասութեան գաւառները կը լիզագայի եղեր—բարով խերով լիզագայի եղեր—մենք այդ թիլին ուրիշ բան չունինք ըսելու, այլմիայն սեւ երեսին բո՛ւ . . .

Եկեղեցւոյ մէջ թապախի ըրջագայակւմիւնը ամեն լրջախոհ անձինք կայպանեն . բայց այդ սովորութիւնը կայ ու պիտի մնայ միշտ : Արդ, Եէնի-Գարույի եկեղեցւոյ թապախի ըլլա ջագայութիւնը ուրիշ ամեն եկեղեցին ներունը կը գերազանցէ . հոս Աղամ նախահօր թապախէն կոկսի, ալըն . թերցողաց կը թողունք երևակայել՝ թապախի պարտցնողներու ջոկատին երկայնութիւնը որք ամեն աղօթք գլուխ, աղօթողաց մէջ կը լոջագային շարունակաբար . ուստի մենք ալ աղօթենք որ յիշեալ սովորութիւնը՝ եթէ չը բարձուի բոլորովին իսկ գէթ բարեփոխուի :

Մաղնիսայէն հետեւեալ զարմանալի գէպքը մեզ կը դրեն :

Նոյեմբեր Զին գիշերը ժամը մէկին միջոցներն , շահպաղլըեան ընկերակցութեամբ մուշեան հանրածանօթք քահանայի և եկեղեցւոյ ժամակոչին, նշանօրհնութեան համար տուն մը կերթան, ուր հացկերոյթն ըլլալէ յետոյ նշանախօսութեան օրհնութիւնն ևս աւարտելով, զուարթօրէն տունէն կը մեկնին : Հազիւ թէ քարընկէց մը կը հեռանան նշանախօսութեան առունէն, անձանօթք մէկը մութին կը մօտենայ շահպաղլըեանի (գիշերուան ժամն 2 ին) և նախապէս ստուգելով որ նոյն ինքն շահպաղլըեանն է, կոկսի անխնայ գաւազանի հարուածներով քանակոծել զնա . ժամկոչն որ փոքրինչ արագաքայլ է եղեր, այն միջոցին հեռուն կը գտնուի եղեր ; իսկ մուշելուեան քահանան գիւծազնաբար քասամբակ փախեր է :

Զարագործը իւր այս յանդգնութիւնը աւարտելէ յետոյ, խոյս տուեր է և ով ըլլան չէ գիտուէր :

Աւասիկ ըստ Արևելքան Մամլոյ յայտարարութեան, այս գէպքէն ալ պայծառ կերեի որ՝ իրաւ է եղեր այն խօսքը թէ՝ ամբողջ Մաղնիսայի ժողովուրդը շահպաղլըեանը կը սիրէ :

Աֆիլնի Գործկծութիւնին,

«Հիւսիսային Զինաստանի Սուրհանդակն» անուանեալ թերթին մէջ, յօդուածագիր մը կը նկարագրէ զէնան-ձին-Ցին», այսինքն ի Զինաստանի ա-

մենամեծ ափիոն ծխելու որջն : Այս վայր կը գտնուի ի Շանհայ, ֆուշիացւոց առանցնաշնորհումներ վայելած մասին մէջ, որ քարնկէց մը մրայն հետու է բնիկ քաղաքէն, յորում կը կարծուի թէ ափիոնի ծխարաններ գոյութիւն չունին : Ամբոխն, որ կ'այցէ այդ վայր, կը ներկայէ կենաց բոլոր տուահճանները, բեռնակիրէն մինչ հարուստ վաճառականը կամփոքրամասակ նախարարը : Մեծ գժուաբաւթեամբ միտոն ոք կրնայ ներս մտնել ժողովրդեան խուռն բազմութեան մէջէն, որ կը գեգերի դրան շուրջ : Նոքա, որք չունին պղինձ դրամոց պահանջեալ գումարը, վասն հայթայթելու այդ թունալից ծխաքարչ, սոսկալի մտախոհութեամբ կը գիտեն իւրաքանչիւրն այն ճոխագոյն անձերէ, որք կ'անցնին ջղային, շտապեալ քայլափոխերով, կամ կը գեղեկին ցուցուներով յանձն այն մասնաւոր շացեալ գէմքի արտայայտութիւնն, որ կուգայ ծխողին փափաքը գոհացունելէ և իւր վաղանցիկ հաճոյքը վերջանալէն ետք : Մարդ կը կարօտի զօրաւոր ստամոքսի մը, գիմադրելու համար հիւանդացուցիչ գուրշեաց, որոցմով ներսի օդը խտացեալ է : Ծխոյ ամպերը, բազմաթիւ ներկեալ կանթեղաց աղօտ լոյսը, կողմանակի բազմած և ծամածոեալ գիմօք կերպարանաց թիւն, որք ծուելով կը վառեն իրենց ծխաքարչներ տկարբոցերէ, նորեկին կը պատճառեն հիւանդացուցիչ զգացողութիւն մը : Սակայն աչքը տեսարանին վարժուելուն պէս, մարդ կը դիտէ թէ այդ վայր յարդարուած է բազմածախ եղանակաւ : Ստորին սենեակին կեդրոնը կախուած է ամենաշքեղ Զինական կանթեղ մը, ձեղունն է ճոխութեամբ բանուած փայտէ, մինչդեռ նկարեալ պատերը խիտ առ խիտ խայտաճամուկ գործուած են արտասովուր կերպի գոհացունելու մը, որոյ վրայ ծխողը կը նկողմանի, չքեղ թաւեկչէ շինուած է և նոյն նիւթէ բարձեր կը կրէ : Իւրաքանչիւր անկողնոյ կազմութիւնը սկարուած է գոյնզգոյն խեցիներով և բազմաթիւ քարերով, և այս սենեակներ կը ներկայեն լիովին վաւաշոտ զեղիսութեան մը կերպարանը : Կան նաև մասնաւորաց յատկացեալ սենեակներ : Դիւրագին մասանց մէջ կը տեսնուին Պուտուական և Թայոյական քուրմերու պատառտուն դեղին և գորշ պատմուաններ հագնողներ : Ծխողաց մէջ կանայք կը կազմեն բաւական մաս մը Հասարակ կարծիքը սա է թէ ափիոնի քունին կը նկերանայ մեղկ, հեշտագին ցնորում մը, և Եղիսեան դաշտերը կ'երենին երբեմնակի, բայց այս բացառութիւն մ'է և ո՛չ անփոփու օրէնք : Մարդիկ կը ծխեն գոհացունելու այն հաճոյքն, որ ծնած է նախնին մէջ, 150 ծխողաց համար յարմար տեղ պատրաստուած է ծխելու նոյն ատեն, և հազիւ երկար ատեն պարապ կը մնան այդ վայրեր : Ծխողաց հոսանքը կը վազէ կանուխ առաւաօտէն մինչ կէս գիշեր, յորժամ այդ վայր կը փակուի :

ՀԱՆՁԱՐԵԴ ԶԻԵՐ

Անդզիոյ կը սպասեն տեղւոյն յաճախորդաց հրամանին : Կ'ըսուի թէ օրական առևտուրն կը հասնի 200 Անդզ ոսկոյ, ծխելու առանձին սենեակները չորս կարգի բաժնուած են : Ամենէն գիւրապին տեղ կը կը յաճախեն բեռնակիրք, որք կը վճարեն իբր Չգոհնեկան ափիոնի ծխման համար : Ամենասուղ վայրը ծխելու համար պարտի վճարուի իբր Յու կէս գահնեկան թոյն, որ կը մատուցուի իւրաքանչիւր դաշտակիրէն մէջ, չտարբերիր ո՛չ քանակաւ և ոչ որակաւ : Ծխաքարչից մէջտեղի զանազանութիւնն է, որ կ'որոշէ ծխելու գինը : Ծխաքարչից ամենալաւ տեսակները չինուած են վըզակիրէ, և նոցա կոթը յաճախ գոյնզգոյն նկարուած է թանկագին քարերով, և աւելի արժէքաւոր գործուած են վայելչակերտ քանդակագործութեամբ : Ամենադիւրագին տեսակները սոսկ կարծր փայտէ շինուած են : Սենեակներն ևս կահաւորուած են ըստ կարգի : Առաջին կարգի սենեկաց մէջ բազմոցն, որոյ վրայ ծխողը կը նկողմանի, չքեղ թաւեկչէ շինուած է և նոյն նիւթէ բարձեր կը կրէ : Իւրաքանչիւր անկողնոյ կազմութիւնը սկարուած է գոյնզգոյն խեցիներով և բազմաթիւ քարերով, և այս սենեակներ կը ներկայեն լիովին վաւաշոտ զեղիսութեան մը կերպարանը : Կան նաև մասնաւորաց յատկացեալ սենեակներ : Դիւրագին մասանց մէջ կը տեսնուին Պուտուական և Թայոյական քուրմերու պատառտուններ հարմանակութիւն մը պատմանակութիւն մը, որ յոյժ սաստիկ նեղութիւն կը պատճառակուած է ուրիշ մը, որ ինքնէն՝ դարման ուելու համար գիմեց մի պայտարի, որմէ նախապէս գեղ ընդունած էր : Զին ունէր ներքին հիւանդութիւն մը, որ յոյժ սաստիկ նեղութիւն կը պատճառակուած էր, որմէ ըստ երկութիւն բաւական ժամանակ աղատուած էր : Առաւաօտ մը, երբ նախաճաշի ժամանակ արձակուած էր կառքէ և կարավարն իւր կոնակը դարձուցած էր ձիուն, սա օդուած քաղելով պատեհութենէն քայլեց գեղի պայտարին խանութիւն, որ քիչ մը հեռաւորութիւն ունէր : Յորժամ պայտարն երևցաւ, ձին պաւկեցաւ, և կը ժուէր թէ կը բազմար իւր կարողութեան ամէն միջոցները գործածելով ցույնել թէ ցաւագին կը տառապէր : Պայտարը հասկցաւ զայս,

հետևցոց թէ ձին կը սեղուէր իւր վազեմի հիւանդութենէն ու մատակարարեց սովորական գարմանն, և քիչ ատեն յետոյ կենդանին գոհութեամբ քայլեց գէպ իւր տէրն, որ ամէն կողմ կը փնտռէր իւր ձին :

(Աւետաբեր)

ՊԱԼՈՆ

Պալօն իլէ ճէվի հէվատա իծրախ սէյեահաթ մէրագլնտա պուլունանշարտան Մ. Լիւսէթ իլէ Մ. Մանկօ, նոյեմբերին ալագրանկա 13 իւնիւ կիւնիւ, Արակօ նամ պալօն իլէ սապահն սաաթ 6 սընտա, Վիլէթ կազխանէսինուէն հավաեա իրթիֆա իթմիշէր տիր, Պունլարըն պէրապէրինտէ, Բարիս մահքէմէի իսթինագիւնէսի ավոգոթթարընտան պիր զաթ տախի պուլունմուշ իսէտէ, միւմախլէյհ, սէյեաթըն նիհաեէթինէ գատար պալօնտա գալմաեարաք եարը եօլուա աշղը էնմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, իքի պալօննունուն մուախխարէն տիւչար օլտութլարը սուի ագլպէթտէն մասուն գալմըշ տըր :

Արակօ պալօնու հավաեա սուուտ իլէտիքտէն իւչ սաաթ սօնրա, շխտեթի պիր ըիւղկեարըն էօնիւնէ գաթըթպ ալապիլտիկինէ կիթմէքտէ օլտուղունտան, Քիլպէօփ գարիեէսինին իւզէրինէ կէլմիշ տիր, Պու սըրատա իսէ, պալօննուն շիաթիլէրի կէօրէմէմիշէր, վէ թէրար հավաեա եիւքսէլմիշէր տիր, Պալօնուն, էն սոզրա, սաաթ 11 պուչուգտա, Հարֆլուր գարիեէսի իւզէրինտէ ճիհէթի զարպիեէեէ տողրու կիթմէքտէ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիր :

ՄԷՃՄՈՒՍ

ՀԱՐՍԱՍՆԻՔ

Հարսանեաց եղանակին մէջ կը գտնուինք, թէպէտ և օդերը չեն համապատասխաներ եղանակին, սակայն ամուսնացողներն պակաս չեն դարձեալ, երկուշաբթի առաւոտ Սամաժիա Սեպուհ աղայի սըրճարանը՝ բարեկամի մը կըսպասէի երբ երկու պարուներ իսանութէն ներս մուան և ուղղակի ինձ մօտ սեղանի մը գով նստան :

Պագսանա պիղէ իքի գահկէ բիշիր :

Պանա պիր բօնչ եար գահկէ իստէմէմ:

Նէ օ թումիկ աղա բազար էրթէսի սապահացեըն բօնչ :

Նէ եաբաեըմ պիրատէր, հէմ ույգուսուղլուք վար, հէմ մահմուրուք :

Աղշամնէրտէ իտին քի :

Տիւյիւննիւ իտիք :

Գիմին տիւյիւննիւ պու :

տէլիմ» տիեէրէք, թէքրար եօլա չըգմըշար տըր : Լարին, օ զէմանտան պէրու պալօնը մէզքիւրտէն պիր խապէր ալընամատըզը ճիհէթլէ, տէնիզէ տիւշիւպ զարգ ու թէլէֆ օլմուշ օլմասնտան գօրգուլուեօր իմիշ :

Պալօննուն Քիլպէօփ գարիեէսի գուրապինտէ եէրէ էնիպ, ճէվի հէվաեա սուուտ իթմիշ օլտուղու ճիհարտաքի էհալի թարագլնտան կէօրիւլմիւշ օլմալը տշր քի, Հավր շէնրինտէն ալագ. նոյ. 14 թարիխիլէ, զիյրտէքի թէլէկրագինամէ քէշիտէ օլունմուշ տըր :

Արակօ պալօնու շարգ թարագլնտան կէլմէքտէ օլտուղու հալտէ, սաաթ 11 տէ Քիլպէօփ ճիկարընտա, Աէնթ-Օպէն օվասընըն իւզէրինտէ կէօրիւլմիւշ տիր : Պալօննուլարըն պուրատա եէրէ էնէճէքլէրի զանն օլունմուշ, վէ քէնտիլէրինէ պազը իշարէթլէր տէ վէրիլմիշ իսէ տէ, պալօննուլար պու իշարէթլէրի կէօրէմէմիշէր, վէ թէրար հավաեա եիւքսէլմիշէր տիր : Պալօնուն, էն սոզրա, սաաթ 11 պուչուգտա, Հարֆլուր գարիեէսի իւզէրինտէ ճիհէթի զարպիեէեէ տողրու կիթմէքտէ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիր :

ՄԷՃՄՈՒՍ

Շու հանի օն պէշ կիւն էվէլպիր կէլին իլէ պիր տէ կիւվէյի գայլպ օլմամըշմըշեթը :

Հա շունլար, էյ օնլար պուլուն տուն մը :

Մաշալլահ պուլունտու եա, Փիլփաքը պուլունմազ պիր հինտ գումաշը տէյիլլէր իսէտէ, պուլունմալարը էյի օլտու, շէնք շնորք էվլէնտիլէր պիթտի :

Եյ տիւյիւնտէ նասըլ էյլէնտինիզ պագալը :

Կէլինի իշտէ Պէյ օլլունտաքի օլմէլտէն առապաեա գօյմուշլար ճումա էրթէսի ագշամընտան բէտէրին էվինէ կէթիրմիշէր իտի, պէն բազար ագշամընա տավէթլիյիտիմ գալքում կիթտիմ . էրէյի գալապաւը վար ըտը իլք ագշամընտան րադըյա պաշլանրլուը . պու կէլինին աշկընա, պու պիլմէմ գիմին աշկընա տէր իքէն էրէյինէ օլտուք . կիճէ իւչտէ եէմէրէ էնտիք սուֆրատա տախի շարապ հուրալարը իլէ պիր գաթ տահա գափաւըրը տիւմանլատըք . . .

Կէլին կիվէեինէ հալտէ իտիլէր :

Կէօրէյիտին եէնի էվլէնիեօրլար տէմէդ իտին, էսկիտէն էվլէնմիշ կիպի սանփասօն, հասըլը պապի օլտու պիթտի օնտան գատրիյլէ պաշլանըլուը կէլինին պապասըրտա էլի օյնաեօր . . .

Վալիտէսի տէ օյնատըլմը :

Վալիտէսի օնտա եօլուտու :

Նէ տիւյիւնտէ պուլունմատը :

Նէ եաբմըշլարսա կէլմէմիշ, պէնձէ պիր աղ հագգլը տըր, գայլպ օլմաք նէ տէմէքտ տիր :

Ատամ սէնտէ պիր ճահլիք տիր օլմուշ, իւսկիւտարտա պիր կէլին կիւվէյինին պատկարընտան իւէրի չօնուք. լարընը կնունք էթաիլէր, նէ օլտու պիր շէլին սօնու էյի օլուն եօքսա:

Իշտէ պու տիւյիւնին սօնու էյի օլաճալլ գըզըն վալիտէսինէ մէճհուլ կէօրիւնտիւլիւնտէն, զիեատէ էսէփ իտէնօրըմըշ :

Եյ սօզրա նէ եաբալնըզ :

Մապահա գարչը բէք կիւգէլ էյլէնտիք, եօքարքի պէօերիւք սուֆրատա կիւգէլ պիր մէճիս գուրտուք, բագըն գօյտուք օրթաեա, կիւվէյինին էրէյի սէսի զարըմըշ կազէլ, մանի, սապահատաք գուր բաթլասըն օնտան

շափաք աթուլյըսա հէր քէս տաղըլ-
մաեա պաշլասը պէնտէ ատիէօյիւ
պաստըմ, ալտըս եիւրիւեիւ վէրտիմ..
կարսն՛, պիր բօնչ տահա եաբ:

Առանց ուզելու այս երկու պա-
րոններու ունկնդիրն եղած էինք, արդ-
նոյնպէս առանց ուզելու հրատարա-
կեցինք վերոյգրեալ խօսակցութիւնը
զի վերջապէս անպատռութեան տեղի
չտրուելու համար, պատուաւորապէս
կատարուած ամուսնութիւն մ'է սա:

ՈՒՅ ԵԿՈՒ ԱՆՈՒՆ ԵԿՈՒ

Պոլսոյ կողմը՝ մանաւանդ Գում-
ֆաբու եէնի-Գաբու, Լանկայ և Սա-
մաթիա, նուրիական սովորութիւն ե-
ղած է որ ընտանեաց հայրեր առանց
գինետուն չը հանդիպելու, տուներնին
չեն երթար. այս սովորութեան պատ-
ճառած՝ թէ նիւթապէս և թէ բարո-
յապէս չարիքներն անհաշուելի են.
այլ սակայն տխուր ճշմարտութիւններ
ամեն իրիկու Պոլսոյ կողմի գինետանց
մէջ կը վիտան:

Անցած իրիկու պարոն նիկողոս՝
անլուր պատահար, կանուխկէկ տուն
գնաց վերջէն հասկցանք որ կոնջն
նուրնուր հանըմին խօստացեր էր թէ
անկէ վերջը փոխանակ գինետան մէջ
խմելու, տունը պիտի ըներ՝ ինչպէս
կըսէն, ագշամճիութիւնը, ուստի տան
դունէն ներս մտնելուն ձեռքի տոպ-
րակը կոնջն տալրվ ըսաւ:

—իւսկիւմիւ ձուկ եմ առեր եր-
կու հատ մը չափուճախ ըսկարա ըրէ
տէ մեղէ ընեմ. ըրախիս թախըմը
հազըր է:

—Հէլէ բարիրիկուն մը ըսէ մարդ
Աստուծոյ:

—Զըսինք մի եա, բարկուն, ըս-
կառան շատ չեփի:

—Հայտէ տուն վերել նստէ, ես ալ
կրակը ընեմ:

—Վայ, վայ, վայ, տահա կըակ
պիտի ըլլայտէ մէղէ պիտի ըլլայ, վայ
պէնիմ պաշլըմա:

—Գա աս՝ ինչ է պերնիս մէջը չը
պիտի եփեմեա, տուն վեր կնայ մէյ
մը օր ես ընելիքս կիտնամ:

Պարոն նիկողոս քթին տակէն մի
քանի բառքըթմջելով վերի խուցը ե-
լաւ և հոն օղիին շեշը ըս տեսնելով սկը-
սաւ գոչել:

—Նուր նուր հանըմ:

—Հումմէ:

—Ուրէ, հոս նէ րախիեի շիշէ կայ
նէ պան կայ:

—Մէնծ տօլապին աշկնէ պինլիխով,
պզտիկ շիշէն քովն է անկէ լից:

—Տահա պինլիխէն շիշէն պիտի
լեցուի տէ ես ալ ըախի պիտի խմեմ.
սահաթ օնիքիյէ կէլիեօր պիզ տահա
րագը իշէճէ, յիդ:

—Վահնամ ուրմայէեէթ զարար
ըրիր, աս ընտոր պաներ եղաւ:

Նիկողոս աղան օղին լեցուց և
փոքրիկ կլոր սեղանն առջեւն առ-
նելով բաղմոցին վրայ նստաւ, բայց
դարձեալ օղլոյն կարդադրութեան
մէջ պակաս բաներ կար, ուստի գոչեց:
—Հանըմ:

—Համմէ:

—Մէկէցու բան մը չիկայ:

—Տօլապին աշկը թուրշի ծուկով
զէթին եմ դրեր:

—Անանկէնէ տիրիմ մը հաց լոխ-
մա լոխմա կարէ տէ վեր պեր:

—Հիմայ ծառքս կործ ունիմ, պա-
կը հացին սնտուկէն առ:

—Հասըլը թիւքեանտա իշմէնին
հալի պաշկա տըր ըսելով վար իշաւ
հացը առաւ վեր եղաւ, այս անգամ
ալ սափորին մէջ ջուր չիկար:

—Նուրնուր հանըմ:

—Ինչ է ճանըմ:

—Թէստիյին մէջը ջուր չիկայ, ե-
կոյ սա թէստին լեցու:

—Ծուկերը կըստրկեմ կոր ծառ-
ուներս ծուկոտէ, վար ինջիր քիւրէն
լեցուր:

—Նէ պէլաեա չաթողք, պուրա-
գը իշմէք տէնելի տաեաք եէմմէք:

—Մեղայ օքիւս գիրա՞ կուզես
զայէր մէկ թէստին լեցունելնար պան
մնէ:

—Պանմը չէ ամա, իշտէ ըախիյի
վախիդ քէֆս կոտրեցաւ զնաց:

—Վու աս ինչ պան էր քի եղաւ,
խատէխ մը ըռախի պակաս խմեցիր:

—Իշտէ ես հիմայ խանութը ըախի
խըմէյինէ, թագէյին ամեն ուզածս
կը բէրէին:

—Անմէխանայինը մութլախ անուշէ
գնայ տէ ավուճով բարաները հոն
տուր:

—Բարան կուտաս ամա գէյֆտալ
տեղը կուգայ:

—Ես քեզի բան մը ըսեմ, ամեն
գիշեր տանկ պիտի ընես նէ դուն
կենէ մէխանան կնայ, մէղայտէր ծուկ
մը ըսկառա պիտի ընեմ տրլիկ չի թո-
դուր օր ընեմ:

—Անչէ ամա ծուկը չեփեցաւ տա-
հա:

—Հաւկիթ էր զայէր, տահա նոր
վրան դրի:

—Նիմտիսէ օնա պէքլէմէլի:

—Գա աս ինչ թէզիկ մարդես
տուն, պերնէն ելածը պիտի կատարի
մեղայ տէր մեղա:

—Նիմտիսի մէհանէյի նասըլ արա-
մաերմ, պիտի չէ խտէտինմի, սանի-
էսինտէ ալէստա տըր:

—Ալէստատ ունենաս, գիմ պիլիր
ինչ բիսութին է:

—Փիս մի, գատէհլէր պարտագլար
շէոյլէ բարըլ բարըլ բարլար:

—Ան մուրտար մասակլային մէջը
հաղար հոգիի պէրնի խատէհը կը վրայ
ասէ թէմիզ ըսածդդ:

—Ինչ կըլլայ գա, ըախիյօտ խա-
տէխը բիսութին կը պանէ:

—Էյ եանի ատ մաստէլաեին մի-
նակ հոտը առնեմնէ ոիրտս ետ կու-
գայ:

—Էյ ճանըմ սա ծուկը չեղաւ տահա
սըլըր էթի օլաելտը շիմտիեէ գատար
բէշէր իտի:

—Կըլլայ կոր սապը ըրէ քիչ մը:

—Մայտանոս ունինք նէ վրան քիչ
մը մայտանոս դիր:

—Հիմայ ինչտար ծան ունիմ նէ
կը պուամ դա մեղա, աս՝ ինչ է:

—Սանտըր պուրնու թիւքեանլա-
րընը նասըլ արամաեասըն, Գասպար
շունտան տէօլթ քէօֆթէ կէթիր տէ-
սէն, սանըրսն քի իլք հաֆթասըն-
տան բիշիրմիշ կիպի սանիյէսինտէ կէ-
թիրիր:

Այս միջոցին նուրնուր հանըմը
ծուկը պնակիմը մէջ դրած խուցէն
ներս մտաւ:

—Իշտէ, հրամմէ նայինք:

—Գա ասոր վրայ իլիմոն չիկայ:

—Իլիմոն չունինք, հիմայ պախա-
լին չօնուխը առնինէ երկու հատ բե-
րել կուտամ:

—Թու . ջունա պաք, իլիմոնսըզ
ծուկը մէղէ կըլլայ:

—Ես ինչ ընեմ, անքի ծուկ առիր

ԲԵԹՐԻ ԴՅԱԱՊԱԾԵԱՆ
Բ. ԳՈՅԱՎԱՀԵԱՆ, ԷՈՒՀԻւ Խ ՊՄԿ ՎԵ
ՀԱՋԸՐ ՀԵՐՆԵՎ ԿԵՍԼԵՐԵՐ ՊԱՅԵՐ ԵՆ-
ՎԵՆ ՓԻՒԹ ԽԵՐԵ ԵՎՐԱՄՐ ՎԵ ԱԵՐԱ-
ՄԵԺ ԽՄԵՐ ՄԻ ՀԹԵՐԻ ԹԱՐԱՓԸՆՄԱՆ
ԱԲՐԱՐԸ ՕՐԱՆ ԿԵՎՄԵՎ ՎԵ ԱՄԵՐԵ ՊԵ-
ԼԵՆԻՎ ԱՄԵՐԻ ԾԱԴ ԱԲՐԱՄ ԿԵՐՈՎԵ ԱԼՐ-
ՆԸՐ ՎԵ ԵՆ ԻՄ ՊՈԼ ՎԵ ԻՄ ԵՐ ԵՎՐԱՄՐ
ՄԱՀԱԼ ԽՄԱՐԵՍԻ ԳԱԼՈՅԹ ԱՄԱՆ ԵՒ Ք-
ԱԵՔ ԳՄԱԼՄԱՐԸ ԱՄԱՆ 52 ՄՈՂԱՂԱՄԱՆ ՄԸՐ

ՏՕՔԹԵՈՐ ՊԱՍԱՄԱՆ

ԲԺՇԿՈՒՀԻ և մանկաբարձ (լավութա)
որ երկար տարիներէ յետէ մանկա-
բարձական ծիւղը գիտական և փորձ-
նական տեսակետով կատարելագոր-
ծած է : պիտի գտնուի երկուշաբ-
թի, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը
կէս օրէն վերջը կ. Պօլիս, կամրջին
դէմ վ. Ծաննիի գեղարանը, Մահ-
մուտ բաշա Գ. Գափամաճեանի գե-
ղարանը և կէտիկ բաշա կեդրոնա-
կան գեղարանը, ինչպէս նաև իւր
տունը որ է խւակիւտար Ս. Խաչ ե-
կեղեցւոյ փողոցը թիւ 3 :

ՏՕՔԹԵՈՐ ՊԱՍԱՄԱՆ

Մանկաբարձ և մանագէտ կա-
նանց և տղայոց հիւանդութեանց՝ որ
իւր արհեստը վիէննայի, Փարիզի, և
Լոնտոնի հիւանդանոցաց մէջ իմաս-
տափելելէ վերջը, տասն և ութ-
տարուան փորձառութեամբ ալ կա-
տարելագործած է, մեծ զգուշու-
թեամբ և գիւրիւն կերպով կը դար-
մանէ իրեն գիմող հիւանդներն :

ՏՊՂԹԵՈՐ Պասան ձրի պիտի
գարմանէ աղքատներն ամեն ուր-
բաթ և կերակի օրերն կէսօրէն մին-
չե երեկոյ՝ խւակիւտար Ս. Խաչ ե-
կեղեցւոյ փողոցը թիւ 3 իւր բնա-
կարանը :

Ի գիւրութիւն իւր յաճախորդած
կը գտնուի նաև երկուշաբթի, չո-
րեքշաբթի և շաբաթ օրերն Պօլիս
կամրջին գլուխը վ. Ծաննիի գե-
ղարանը և Մահմուտ բաշա Գ. Գա-
փամաճեանի գեղարանը և կէտիկ
բաշա կեդրոնական գեղարանը :

ՏՕՔԹԵՈՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Մանկաբարձ և մանագէտ կանանց և
տղայոց հիւանդութեանց, ոյն ձիւղերն
ի Փարիզ փորձառութեամբ կատարելա-
գործած ըլլով այժմ իւր բնակութիւնը
հաստատած է ի Գալաց գիւղ, Պօտա հատ-
տէսի, Անջիվայի գեղար նին գէտ թիւ
87 տունը, որ ամէն առաւօտ մինչև ժամ
5 հւեռնդ կ. նողունի ի գիւրութիւն իւր
յաճախորդաց վերցիշեալ Տօքթէօրը կը գըտ-
նուի նաև ամէն օր կէս օրէն մինչև ժամ
9 Մաքրի-գիւղ ի. ր տունը և 10 և 11
կամրջին գէմ Փիւշիւքեան եղբարց գեղա-
րանը :

Զրի գարմանք կերակի օրեր մինչև կէս
օր իւր Գալաց գիւղի բնակութիւնը :

Տ. Ե. ՏՆՈՐԵՆ

ԱՆՏՈՆ ԱՊՔԱԵՈՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ Յ. Մ. ՀԱՃԵՂՆ

— 102 —

— ԻՆՉՊԷՍ ԱՃՈՒԽԻՍ ՄԱՌԱՆԿ և ուս.
կից անցաք :

— Տախտակամածէն, նախապէս գետնի
երկու տախտակներու գամերն հաներ էր որոյ
չնորհիւ այս անդամ ալ պրծանք . հիմայ հայր
Օսկան մէզի մէկ մէկ գինի տուր որ մենք
երժանք :

— ԻՆՇ, այս գիշեր միթէ տունս չը պիտի
գա՞ :

— Ոչ, խիստ ստիպողական և մեծ գոր-
ծեր կան կատարելիք :

— Ոչ պարոն Բագարատ, գարձեալ ինք-
զինք արկածներու մէջ պիտի նետես, այս
առթիւ քեզի բան մը պիտի աղաչեմ, խօսք
կուտաս որ ինդիրքս պիտի կատարես :

— Աղէկ գիտես որ քեզի բան մը չեմ կա-
րող մերժել :

— Կաղաչեմ որ վերջ տաս սա նիկոլի դէմ
մղած պայքարիդ . զի այն մարդը վերջապէս
գլխուդ փորձանք մը պիտի բերէ :

Բագարատ լուրջ դէմք մը առնելով պա-
տասխանեց :

— Հայր Օսկան, երթում ըրած եմ այդ
մարդէն վրէժ լուծելու :

— Այդ ուրիշ ըստ մեծ չարիք մը գործած է քեզ-
ուով, անշուշտ մեծ չարիք մը գործած է քեզ-

— Թէպէտ և ժամանակս սուղէ, բայց

— 103 —

պատմեմ ձեզ թէ այդ նիկոլ ինչ ըրած է ինձ.
Հայր Օսկան, կուժ մը գինի լեցուր մեզ ու քիչ
մ'ալ ուտելիք բեր . ես և ընկերս առաւօտէն
ի վեր բան մը կերած չենք :

— Հիմայ անմիջապէս, խաշած պաղ հաւ
մը պահած եմ մի քանի հաւկիթ, պանիր և
միրգ :

— Գինին մոռցար Հայր Օսկան :

— Եհ նզովից արմատ, ինձնէ լաւ գիտես
մառանը, լապտեր մը վառէ և ուժերը դր-
տակառէն լեցու շիշ մը :

Երկու վայրկեան վերջը ուտելիքներն ու
գինին բոլորակ սեղանին վրայ դրուեցան և
հայր Օսկան սկսաւ հաւը ջարդել :

— Ուտելով իսկ, պատմութիւնդ կրնաս
ընել մեզ ըստ Գարագայը :

— Ահաւասիկ կսկսիմ, հայրս չը ճանչցայ
երկու տարեկան եղած ժամանակս մեռաւ նա
ըստ բաւականի կալուածներ թողլով որոց հա-
սոյթովը արժանապէս կապրէինք մայրս, ես, և
Հերիքնաղ անուն քոյրս . ոհ տարաբաղդ աղ-
ջիկ . Հերիքնաղ վերջին աստիճան գեղեցիկ էր
քնքուշ, և ամենահաւատ միամտութիւն մը
ունէր, կուսական միամտութիւն՝ որ իւր գըժ-
րաղութեան պատճառն եղաւ, նիկոլ որ հօրս
քով ծառայած էր, հեղինետ գործառնութեան
մէջ յառաջանալով, փոքր գըամագլուխ մը